

קוד אתי

בצלאל אקדמיה

לאמנות ועיצוב

ירושלים

הקוד האתי של האקדמיה בצלאל

- מניעת אפליה ושוויון הזדמנויות
- חופש אקדמי ותכנים
- יחסי הוראה
- יחסי עבודה
- התקשרויות ושיתופי פעולה עם גופים מחוץ לאקדמיה
- קשרי אקדמיה - קהילה
- סביבה וקיימות
- מחקר

מנוא - הקוד האתי של האקדמיה בצלאל

הקוד האתי מציב את תמרורי הראוי והפסול אולם הוא איננו מסמך משפטי, ותוקפו נובע מרצונם של באי האקדמיה להתנהל בסביבה המושתתת על אמת וחירות, ומשאיפתם לקיים אקלים לימודי ותעסוקתי שוויוני וצודק, תוך שמירה על חופש מחשבה, חופש יצירה וחופש אקדמי מרביים.

לפיכך, הקוד האתי מהווה מסמך אשר ישמש מצפן להכרעה בסוגיות שונות הנוגעות להתנהלות בין כתלי האקדמיה ופעילותה בחברה.

המסמך מחולק ל-8 סעיפים המקפלים בתוכם את כלל הפעילות באקדמיה בצלאל: מניעת אפליה ושוויון הזדמנויות; חופש אקדמי ותכנים; יחסי הוראה; יחסי עבודה; התקשרויות עם גופים מחוץ לאקדמיה; קשרי אקדמיה וקהילה; סביבה וקיימות; מחקר.

המסמך מנוסח בלשון זכר, אולם מופנה לנשים וגברים באופן שוויוני וללא כל כוונת אפליה.

האקדמיה בצלאל, בהיותה המוסד הוותיק והמוביל בישראל להוראת אמנות ועיצוב, רואה עצמה לא רק כמי שאמונה על הכשרת אמנים, מעצבים וארכיטקטים, אלא גם כבעלת נוכחות משמעותית במרחב התרבותי בישראל. מסיבה זו, האקדמיה בצלאל, מלבד מחויבותה להתנהגות אתית ראויה ותקינה בין כתליה, שואפת להוות דוגמה ומופת ערכיים למוסדות אחרים במרחב התרבותי הישראלי בכללותו.

האקדמיה היא קהילת לימוד, יצירה ומחקר שפעילותה מבוססת על ערכים אוניברסליים של יושר, צדק, שוויון, כבוד האדם והסביבה.

הקוד האתי המובא במסמך שלהלן מציג את מימושם של הערכים הללו בחיי היומיום של האקדמיה, והוא מתווה את כללי ההתנהגות המחייבים את כלל הבאים בשערי האקדמיה: חברי ההנהלה, ציבור המרצים, חברי הסגל המנהלי והסטודנטים.

האקדמיה בצלאל בכל פעולותיה, מחויבת לכבוד האדם לחרות ולזכויותיו האזרחיות ללא הבדל מגדר, אמונה, דת, מעמד חברתי, מעמד כלכלי, לאום, מוצא אתני, רקע תרבותי, העדפה מינית, מגבלה גופנית או תפקודית, מראה חיצוני, גיל, השקפה פוליטית ומעמד אזרחי.

האקדמיה מתחייבת לקדם ערכים של שוויון, כבוד הדדי, מניעת אפליה, ושמירה על זכויותיהם של קבוצות מיעוט וקבוצות מוחלשות. האקדמיה תומכת בגיוונו של המארג החברתי, שואפת למגוון ומעודדת שיח חופשי, פתוח ומעשיר בין תרבויות, זרמים, אמונות ומסורות. האקדמיה תשמור על סטנדרטים שקופים וברורים בכל הנוגע לקבלה ללימודים ותקפיד על ערכי השוויון בכלל פעילותה, בין היתר, בהתנהגות המרצים כלפי כלל התלמידים, במתן ציונים, במעמד הביקורת ובהנגשת סביבת הלמידה והתכנים עבור בעלי מוגבלויות.

האקדמיה דוגלת בחופש אקדמי מרבי המעניק למרצים ולסטודנטים מרחב יצירה בלתי מוגבל. במסגרת הפעילות האקדמית בצלאל, רשאים הסטודנטים והמרצים להשתמש בתכנים, דימויים ושפה כראות עיניהם ועל פי שיקול דעתם, כל עוד הם רלוונטיים לנושא הנלמד, וכפופים לדיון פומבי, חילופי דעות, ביקורת ומחקר.

למרות כל האמור לעיל, לא ישתמש מרצה או סטודנט בזכות החופש האקדמי לצרכי הסתה ו/או תעמולה פוליטית או מסחרית, ו/או הטפה דתית או אידיאולוגית.

מובטח לסטודנטים כי עקרון החופש האקדמי ישמר גם בכל הנוגע למתן הערכה/ ציון. לא תפגע הערכת העבודה ו/או ציוניו של הסטודנט בגין דעה שפרסם בפומבי, תוך כדי לימודיו באקדמיה או מחוצה לה.

1 / חופש הביטוי והיצירה

1. המרצים באקדמיה הינם יוצרים פעילים בתחומים שונים ומגוונים, ושמור להם חופש יצירה מוחלט.
2. על אף האמור לעיל האקדמיה שוללת יצירות שקוראות באופן מפורש (כלומר, לא באופן ביקורתי או אירוני) לאלימות, פגיעה בזכויות הפרט, פגיעה בילדים, רדיפת מיעוטים, אפליה גזעית, הסתה, פגיעה בסביבה ופגיעה בבעלי חיים.
3. לכל מרצה סטודנט ועובד באקדמיה הזכות להביע את דעתו לגבי כל דבר ועניין כראות עיניו, באופן פומבי על גבי כל במה שיבחר, וכן זכותו להשתתף בפעילות פוליטית, אידיאולוגית, דתית או אחרת, כמו גם לקחת חלק בתנועות פוליטיות, חברתיות, אידיאולוגיות ואחרות.
4. למרות כל האמור לעיל, יימנע מרצה, סטודנט או עובד באקדמיה, מלפגוע, להכפיש או להטיל דופי בעמיתו, במנהלי האקדמיה, במוסדות האקדמיה ובתכני הלימוד, באופן פומבי, גם אם טענותיו מבוססות ובעלות תוקף.

2 / זכויות יוצרים ופדסום תננים

סטודנטים, כמו גם מרצים, יקפידו על כללי זכויות היוצרים הקבועים בחוק, וכן על הנהלים שנקבעו על ידי האקדמיה לגבי בעלות על זכויות יוצרים, פרסום, ושימוש מסחרי ביצירות ותכנים שנוצרו בתוך האקדמיה במהלך הלימודים.

1 / איכות ההוראה

המרצה מתחייב לתכנן את הקורס ולנהל את השעורים באופן הטוב, הנכון והיעיל ביותר; המרצה מתחייב למסור מידע מהימן, בדוק ומעודכן; המרצה מתחייב על דווח אמתי ואמין בנגע להתנהלותו של הקורס ומצב הלימודי של הסטודנטים, בפני כל פורום אקדמי הדורש זאת ממנו.

2 / ביקורת, ציונים והערכות

1. המרצה ינהג בזהירות מרבית, בהוגנות ובשיקול דעת בכל הנוגע למתן ציונים והערכות. מידת זהירות יתרה נדרשת ממנו בבואו להעריך את עבודת הסטודנט בפומבי, אם בפני סטודנטים אחרים ואם בפני כל פורום אחר.
2. על הביקורת להיאמר במקצועיות, ביושר וללא משוא פנים. עליה להתייחס לעבודה המוגשת ולא לאופיו, אישיותו, דעותיו או מראהו של הסטודנט, תוך הפגנת יחס נטול הטיות. ובכל מקרה תתבצע הביקורת תוך יחס נטול הטיות.
3. יש להימנע מביקורת פוגענית, מתנשאת או מזלזלת.

3 / חסיון ופרטיותו של הסטודנט

1. המרצה מתחייב לשמור על פרטיותו של הסטודנט. המרצה ימנע מלחקור את הסטודנט בנוגע לענייניו האישיים, וכן ימנע מלחשוף מידע אישי שנמסר לו על ידי הסטודנט עצמו או בעקיפין, אלא אם כן נדרש לכך על ידי בעלי תפקיד שהוסמכו לכך.
2. על הסטודנטים מוטלת החובה לשמור על פרטיותם של סטודנטים אחרים.
3. חל חסיון על פרטים אישיים של סטודנטים שנמסרו לגורמים מוסמכים באקדמיה

4 / חסיון ופרטיותו של המרצה

1. חובתו של הסטודנט לשמור על פרטיותו של המרצה ועל מרחבו האישי.
2. חל אסור על הקלטה וצילום של הרצאה או התנהלותו של שיעור ללא הסכמתו המפורשת של המרצה.
3. אין להעלות לאינטרנט ו/או לרשתות חברתיות ו/או לפלטפורמות שיתוף אחרות שיעורים והרצאות שהוקלטו ללא אישור המרצה.

5 / אינטימיות והטרדה מינית*

1. על המרצים חל אסור על פיתוח יחסים אינטימיים עם סטודנטים.
2. על המרצים ועל הסטודנטים להימנע מרמיזות מיניות מפורשות או עקיפות כלפי כל אחד מבאי האקדמיה.
3. המרצה לא יחרוג מגבולות של יחסים קורקטיים גם במצבים של חשיפה מצד הסטודנט וגם כשהיוזמה לפריצת גבולות כאלה נעשית על ידי הסטודנט.
4. יש להימנע מכל מערכת יחסים שאינה אקדמית גרידא. יש להימנע מיחסים חריגים, מגע, יחסים שעלולים להוביל לאפליה או העדפה או מיחסים שעלולים להתפרש ככאלה.

* בנוסף להנחיות אתיות אלה, כל אחד ואחת מבאי האקדמיה מוגן על פי החוק ל"מניעת הטרדה מינית", ואם נפגע – ביכולתו לפנות לממונה על מניעת הטרדה מינית אשר מינתה האקדמיה.

6 / גבולות וריחוק מקצועי

1. אין להעסיק סטודנט באופן פרטי. מרצה לא יערב סטודנט בפרויקטים אישיים שלו בין אם תמורת שכר ובין אם לא, ואף לא בכל עבודה פרטית אחרת בהתאם לנוהל האקדמיה הנוגע לנושא זה.
2. לא יתקיימו עסקאות כספיות בין מרצים לבין סטודנטים. סטודנט לא ימכור דבר למרצה, ומרצה לא ימכור דבר לסטודנט. מרצה לא יקבל או ייתן מתנה, מענק או הלוואה לסטודנט, באופן ישיר או עקיף.
4. מרצה לא יקבל שכר או טובת הנאה אחרת מסטודנט תמורת הנחיה או מעורבות מקצועית אחרת במסגרת הלימודים או מחוצה לה.
5. מרצה ימנע מהזמנת סטודנט יחיד (כלומר, סטודנט שאיננו חלק מקבוצה) לביתו או לסטודיו שלו או למרחב פרטי אחר שלו.
6. מרצה ישתדל להימנע מהתקשרויות אישיות ופרטיות עם סטודנטים ברשתות חברתיות או במסגרות אחרות שמאפשרות קשרים אישיים מלבד לצרכי קשר מקצועי-אקדמי.
7. מרצה ימנע – ככל שניתן – מהוראת קרובי משפחה או מכרים אישיים. מרצה יימנע מהשתתפות בוועדות פרס הנוגעות לקרובי משפחה או מכרים אישיים.
8. בכל מקרה של קשרים אישיים בין מרצה לסטודנט העונים לאחת הנקודות הנזכרות – יש לדווח על כך לגורמים המוסמכים באקדמיה.

העסקת מרצה חדש

1. הליך העסקת מרצה חדש יהיה שקוף ומנומק וכפוף למגבלות ולכללים שנקבעו על ידי האקדמיה.
2. בכל הנוגע להעסקת מרצים חדשים, תשאף האקדמיה להרחיב ככל האפשר את מגוון סגל ההוראה, ותקפיד על כללי שוויון ההזדמנויות.

פיטורין

הליך הפיטורין יעשה על פי החוק ועל פי נהלי האקדמיה, תוך שמירה על זכויותיו של המפוטר, על כבודו ועל פרטיותו.

קידום

הקידום בדרגות האקדמיות יעשה על פי קריטריונים שווים, בהתאם למקובל באקדמיה ועל פי נהלי המועצה להשכלה גבוהה, בהתחשב באיכות ההוראה, היצירה, המחקר והתרומה לאקדמיה.

מסגרת עבודה ותגמול

על המרצה להקדיש ממצאו ומזמנו לפעילות מחלקתית ואקדמית שאיננה הוראה בלבד, אולם האקדמיה תעשה כל שביכולתה לא להטיל על המרצה מטלות הדורשות השקעת משאבים וזמן שאינם סבירים.

שיווין הזדמנויות ומניעת אפליה

האקדמיה תעסיק עובדים מכל שדרות התעסוקה ותימנע מכל אפליה או העדפה, תוך הקפדה על יחס נטול הטיות.

“עובדי קבלן”

שיטת העסקה עקיפה באמצעות קבלנים (“עובדי קבלן”) עלולה ליצור מצב של ניצול כלכלי והשפלה מעמדית. לפיכך, תשאף האקדמיה לא לאייש תפקיד כלשהו, בין הוא תפקיד מנהלה, שירותים או הוראה ב”עובד קבלן”.

שוויון מגדרי

האקדמיה תשאף לשוויון מגדרי בכל שדרות התעסוקה באקדמיה: בהוראה, במנהלה ובתפקידי ניהול.

שאיפה למגוון אנושי

בכל הנוגע להעסקת עובדים, האקדמיה תשאף לייצוג רחב ככל האפשר של מגוון תרבויות, אמונות, מגזרים חברתיים ושכבות גיל.

האקדמיה מעודדת שיתופי פעולה עם גופים מחוץ לאקדמיה, ורואה חשיבות גדולה, הן לימודית והן חברתית, בקשר דינמי ורציף בין הסטודנטים לבין גופים חוץ אקדמיים. האקדמיה פועלת באופן ייזום לקידום פעילות משותפת עם גופים מסחריים, גופים ללא מטרת רווח, גופים חברתיים וקהילתיים, וכן מוסדות לימוד אחרים בארץ ומחוצה לה. יחד עם זאת, האקדמיה ערה לכך כי שיתופי הפעולה הללו עלולים, במקרים נדירים, להוביל לחוסר איזון ולעתים אף לסתירה בין העצמאות האקדמית והצרכים הלימודיים לבין אינטרסים מסחריים ואחרים.

1 / שיתופי פעולה עם גופים מחוץ לאקדמיה

1. **על הגורם האקדמי לוודא כי הסיבה להתקשרות עולה בקנה אחד עם צרכים אקדמיים ופדגוגיים ברורים, ועם סדר היום האקדמי.**
2. על המרצה להודיע מראש על חשש לניגוד עניינים.
3. השימוש בעבודות הסטודנטים שנוצרו כתוצאה משיתוף הפעולה, פרסומן, הרווח שיעשה מהן, והתמורה שתקבל עבורן האקדמיה – יקבעו מראש בהסכם ההתקשרות.
4. שיתוף הפעולה יאפשר לסטודנטים חופש יצירתי וחופש אקדמי מירבי. תינתן אפשרות לכל סטודנט להימנע מהשתתפות בפעילות הנובעת משיתוף פעולה אם היא נוגדת לעקרונותיו או מצפונו.
5. אם התמורה לשיתוף הפעולה הינה תשלום כספי, השימוש שיעשה בסכום המשולם יעשה תוך התחשבות בהמלצת הגורם היוזם, על דעתה של הנהלת האקדמיה ובאישורה.

2 / תרומות ומענקים מגופים מסחריים ובעלי הון

1. האקדמיה תהא קשובה לרצונו של התורם לגבי השימוש בכספי התרומה, אך לא תקבל דרישות או בקשות החורגים מהמקובל או העומדים בסתירה לקוד האתי של בצלאל.
2. אם כספי התרומה ישמשו למתן פרסים – ההחלטה על הזוכים בפרסים תיעשה על פי שקול דעתם של נציגי האקדמיה בלבד – דעתו של התורם או נציגים מטעמו יתקבלו כהמלצה.

3 / התקשרויות ושיתופי פעולה שאינם רציניים לאקדמיה

1. לא יתקיימו שיתופי פעולה ולא יתקבלו תרומות או מענקים ממפלגות פוליטיות.
2. לא יתקיימו שיתופי פעולה ולא יתקבלו תרומות או מענקים מגופים או אישים אם הוכח כי עסקו בפשיעה או בפעולות של פגיעה בזכויות אדם ואזרח.

האקדמיה שואפת לטפח אמנים ומעצבים מודעים ומעורים בסביבתם, הפועלים לשיפור עתיד החברה בה הם חיים. האקדמיה חותרת לכך שפעילותם האמנותית והמקצועית של בוגריה תעשה תוך אחריות לתפקודה התקין והבריא של החברה. האקדמיה מייחסת חשיבות רבה למעורבות

הסטודנטים בחברה ובקהילה, ולפיכך תפעל להעמקת המודעות החברתית והסביבתית של הסטודנטים ושל המרצים, ותעודד עשייה חברתית ואזרחית במרחב הישראלי, תוך חיבור עם הקהילה ויצירת משמעות יישומית וביקורתית לידע הנרכש באקדמיה.

סביבה וקיימות

האקדמיה מודעת לסכנה המידית הנשקפת לקיומנו מהפרת האיזון האקולוגי, שימוש בדלקי מאובנים ופגיעה באטמוספירה, ניצול יתר של משאבי הטבע, שימוש בחומרים מזהמים, ניצול ופגיעה במקורות מים, הכחדת זנים – בישראל ועל פני כדור הארץ כולו. לפיכך, תפעל האקדמיה לחינוך והכשרה של אמנים ויוצרים בעלי מודעות סביבתית וחברתית

גבוהה, המכירים ביכולותיהם להוביל שינוי מקיים בדיסציפלינות השונות. האקדמיה מכירה באחריותה להתנהגות סביבתית וחברתית ראויה בכל הקורסים, הסדנאות, הפרויקטים ותוצרי הלוואי הנוצרים בגינם.

מחקר

האקדמיה תעמוד בכללי האתיקה במחקר, לאור ערכי היושר, האמון, ההגינות, האחריות והשקיפות. אתיקה במחקר הינה חלק בלתי נפרד מהנורמות האתיות הנדרשת בסביבה הלימודית באקדמיה. בהקפדה על ערכים

אלה תלויות אמינותה ומעמדה של האקדמיה, והיא חיונית לשימור שמה הטוב של האקדמיה, המאפשר את שיתופי הפעולה המחקריים עם מוסדות מחקריים נוספים בארץ ובעולם.